

Lēni, bet tomēr

**No mūspuses
astoiem novadiem
“Altum” programmā
no 2016.gada
iesniegti 23 māju
projekti. No tiem
deviņu māju
siltināšana patlaban
tiek veikta vai ir
jau pabeigta.**

Cēsu novadā nosiltinātas vai būvniecības stadijā ir septiņas mājas un vēl astoņu namu projekti ir citās, pirms būvniecības, projekta stadijās. No Pārgaujas, Raunas un Jaunpiebalgas novada nav iesniegts neviens projekts, bet Amatas un Vecpiebalgas novadā plānots nosiltināt katrā pa vienai mājai, Līgatnes novadā pabeigtas divas mājas un plānotas vēl divas, savukārt Priekuļu novadā plānots nosiltināt divas ēkas.

Rezultāts jāgaida ilgi

Līgatnes novada pašvaldības izpilddirektors Egils Kurpnieks atzīst, ka lielās pilsētās iedzīvotāji

aktīvāk siltina daudzdzīvokļu namus.

“Novadā ir atjaunotas vairākas daudzdzīvokļu mājas, tās ir kā piemērs citiem,” saka E.Kurpnieks.

SIA “Līgatnes nami” valdes loceklis Dāvis Lācis pastāsta, ka pirms diviem gadiem tika renovēta viena, vēl pirms tam divas uzņēmuma apsaimniekotās mājas, vienu, iespējams, pagūs nākamgad.

D.Lācis uzsver, ka iedzīvotājiem interese ir, bet ir jāsaskaras ar dažādām problēmām. “Latvijā ir ap simts būvnieku, kas var veikt ēku siltināšanu. Tas ir maz. Celtnieki grib segt iespējamos riskus un gūt peļņu, tā kā piedāvājumu strādāt daudz, cena piecu gadu laikā palielinājusies vairākas reizes. Siltināšanas izmaksas daudziem šķiet pārāk augstas,” saka D.Lācis un atklāj, ka vēl vismaz trīs māju iedzīvotāji gribētu kaut ko darīt. “Ja tagad sāk gatavot dokumentus, otrajā autobusā ielēkt vairs nevar, jāsteidzas uz trešo, bet tas būs pēc trim gadiem. Sākotnējās izmaksas – projekts, energosertifikāts, kontroles tāme, iepirkums, tā apstiprināšana – par visu jāmaksā, jebkurā brīdī iedzīvotāji var nolemt, ka nav vērts siltināt māju. Ļoti ilgas ir sarunas, līdz var panākt vienošanos, visu laiku jāskaidro, kas un kā notiek, lai kādam nepazustu interese un vēlēšanās tomēr darīt,” pārdomās dalās D.Lācis un piebilst, ka ir namu iedzīvotāji, kuri pirms gadiem

sāka sarunas par siltināšanu, nevarēja vienoties un vairs par to nerunā.

“Atjaunotās mājas redzamas pa gabalu, tās ir skaistas. Iedzīvotāji apmierināti. Piemēram, Augšlīgatnē Pīlādžu ielā 5 par apkuri maksā krietni mazāk nekā blakus ēku iemītnieki,” saka D.Lācis un atgādina, ka dzīvoklim renovētā mājā ir cita vērtība.

Katrai mājai savs stāsts

SIA “CDzP” apsaimnieko mājas Cēsīs, ilgāku laiku Līgatnes novadā, bet dažus gadus arī Priekuļu, Amatas novadā.

“Amatas novadā ar iedzīvotājiem pārrunas ir bijušas, Liepā vienai mājai jau siltināšanas projekts apstiprināts, Priekuļos vairāku namu iedzīvotāji nopietni domā par renovāciju. Novados daudzdzīvokļu mājām, kad pārņēmām to apsaimniekošanu, bija daudz sīko problēmu, ar kurām jā-tiek galā. Cēsīs tādu vairs nav, tās gadu gaitā atrisinātas,” situāciju raksturo valdes loceklis Ģirts Beikmanis un pastāsta, ka sākotnēji daudziem nebija izpratnes par īpašumiem – par ko jārūpējas pašiem, par ko pašvaldībai, kur ir piederības robežas. “Kad tikām skaidrībā, ka māja taču ir privatizēta un pašiem jādomā, kā to uzturēt, sakārtot, tad lietas pamazām notiek. Tā kā “CdZP” pārvaldīšanas modelis ir atklāts, cilvēki redz, ka katrs uzkrātais euro atgriežas ēkā dažādos remontos, labiekārtošanā, rodas uzticēšanās,” teic Ģ.Beikmanis.

Augšlīgatnē “CdZP” jau daudzus gadus apsaimnieko vairākas mājas. Trim renovācija notika jau sen, lielākais atmaksas termiņš jau garām. Vēl vienu renovēja pērn, pārejo namu iedzīvotāji vēl domā, vai sekot piemēriem.

Arī Cēsīs netrūkst māju, kurām nepieciešama renovācija. Kā uzsver Ģ.Beikmanis – katrai ir savs stāsts. Ir tādas, kuru iedzīvotāji paši veido biedrības un veiksmīgi vai mazāk veiksmīgi siltina, ir tādas, kuru iedzīvotāji jau bija pieņēmuši lēmumus par renovāciju, tad radās nesaprašanās savā starpā un viss ievēlās vai iecere pat nolikta malā.

“Visgrūtākais cilvēkiem ir vienoties, šaubas un aizdomas ir par visu. Tās tiek saskatītas katrā darbībā, bet risinājuma, kā darīt citādi, pašiem nav. Ar noliedzošu iniciatīvu var izgāzt jebkuru iecerētu darbu. Ar to ikdienā sastopas ikviens pārvaldnieks. Daudz jārunā ar iedzīvotājiem, jāstāsta. Viss ir atklāts, tiek saskaņots, lai nerodas šaubas vai aizdomas. Diemžēl nereti vienā sapulcē vienojas, nākamajā jau vairs tam nepiekrīt. Tāda ir ikdiena,” pārdomās dalās Ģ.Beikmanis.

Ar gandarījumu viņš atzīst, ka pēc tam, kad māja atjaunota, visi skeptiķi aplūst, jo rezultāts ir redzams, rēķini nav tik lieli, kā pirms tam runāts, un var dzīvot skaistā mājā, mājīgā dzīvoklī.

Cerams, būs pirmais piemērs

Vecpiebalgas pašvaldība jau daudzus gadus rosinājusi iedzīvotājus pašiem apsaimniekot savas

UZZIŅAI

Mājokļu siltināšana ar Eiropas reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzfinansējumu 50% apmērā tika uzsākta 2009. gadā. ERAF “Daudzdzīvokļu dzīvojamu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi” bija pirmais nozīmīgākais atbalsta mehānisms daudzdzīvokļu dzīvojamu māju energoefektivitātes uzlabošanai. Pirmās programmas administrēja Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūra, pēc tam Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra. Iepriekšējā ES fondu plānošanas periodā, laika posmā no 2010. līdz 2016. gadam, ar ES fondu līdzfinansējumu kopumā renovētas 711 ēkas.

Kopš 2016. gada marta Latvijā tiek īstenota daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšanas programma, kuru ievieš finanšu institūcija “Altum”. Ēku renovācijai var saņemt grantus, aizdevumu garantijas, aizdevumus projekta realizācijai, kā arī bezmaksas konsultācijas. Līdz pat 50% no izmaksām, kas tiek ieguldītas māju energoefektivitātes uzlabo-

šanā, tiek segtas no ES fondu līdzekļiem. Pārējās jāsedz dzīvokļu īpašniekiem pašiem vai piesaistot bankas aizdevumu. Kopš 2016. gada programmā iesniegti vairāk nekā 900 māju renovācijas projekti, kuru sakārtošanā plānots ieguldīt vairāk nekā 330 miljonus eiro.

Nākamajam Eiropas Savienības (ES) plānošanas periodam 2021. līdz 2028. gadam paredzēti vairāk nekā 160 miljoni eiro, lai esošo dzīvojamu fondu atjaunotu un tas atbilstu augstiem energoefektivitātes un drošības standartiem. Līdztekus tiek strādāts pie programmas pilnveidojumiem, lai samazinātu administratīvo slogu gan pieteicējiem, gan administrētājiem un padarītu šo programmu efektīvāku.

Līdz šim pabeigtie projekti uzrāda būtisku enerģijas patēriņa samazinājumu – pirms mājas atjaunošanas vidējais enerģijas patēriņš bija 165 kWh gadā, bet pēc renovācijas darbiem tas ir vidēji par 67% mazāks jeb 54 kWh gadā. Tas ir būtisks ietaupījums arī iedzīvotāju maksājumiem.

mājas, domāt par to sakārtošanu. Vecpiebalgas pagastā dažu māju apsaimniekošanai nodibinātas biedrības, pa vienai arī Taurenē, Dzērbenē. Vecpiebalgā daudzdzīvokļu mājas “Elektroni” un “Piebaldzēni” apsaimnieko biedrība “Balga AV” no Liezēres. “Elektroniem” jau ir “Altum” apstiprināts finansējums, celtnieki izraudzīti, un vasarā varēs sākties siltināšana. Ja viss izdosies, tas būs pirmais siltinātais daudzdzīvokļu nams novadā.

“Vēlreiz jāsauc iedzīvotāju sapulce, bet tas patlaban sarežģīti. Taču kopīga sapulce ir produktīvāka, nekā runāt ar katru dzīvokļa īpašnieku,” pastāsta biedrības valdes loceklis Viktors Abramovs, piebilstot, ka tagad būs svarīgi, par ko iedzīvotāji vienosies. Tā kā ar šo gadu mainījās nodokļi, mainījies arī tāme. “Vienmēr jau gribas izdarīt lētāk, mazāk ieguldīt, tāpēc no kaut kā, ko varētu izdarīt, bieži atsakās, bet visu, kas mājai nepieciešams, izdarīt uzreiz ir lētāk un vienkāršāk. Iepirkums bija veiksmīgs, jācer, ka iedzīvotāji vienosies par darbiem,” teic V.Abramovs un uzsver, ka cerot – pa vasaru Vecpiebalgā būs viena skaista māja.

V.Abramovs atzīst, sarunas bijušas garas un reizē konstruktīvas. “Daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji līdz šim savā īpašumā nav ieguldījuši, tagad ir iespēja to izdarīt. Daudzi saka – būs jāmaksā kredīts, dzīve kļūs dārgāka, bet arī siltināšanas cenas aug. Kādā stāvoklī pēc 15 gadiem būs māja, un cik tad izmaksās tās atjaunošana? Tagad ir iespēja ieguldīt un dzīvot skaistā, ērtā mājā,” pārdomās dalās V.Abramovs un piebilst, ka arī “Piebaldzēni” iedzīvotāji ir pārdomās par sava nama siltināšanu.

Pašvaldības izpilddirektore Lelde Burdaja uzsver, ka pirmā nosiltinātā daudzdzīvokļu ēka varētu būt piemērs, lai arī citi sapsarotos. “Divi gadi pagājuši no pirmās sapulces. Pa šo laiku arī nomainījušies dzīvokļu īpašnieki, jācer, jaunie piekritīs. Daudzi nesaprot, ka kredīts ir piesaistīts dzīvoklim, kad to pārdo, maksās

jaunais īpašnieks,” pastāsta L.Burdaja, “Elektonu” iedzīvotāja, un uzsver, ka diemžēl daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji aizvien ļoti bieži paļaujas, ka problēmu situācijās pašvaldība palīdzēs. Novadā daudzas šīs ēkas ir bēdīgā stāvoklī.

Laikam labi, kā ir

Raunas un Jaunpiebalgas novadā nav nosiltināta nevienu daudzdzīvokļu māja. “Jau 12 gadus rīkojam sapulces, stāstām, ka pašiem jāapsaimnieko, ka jādibina biedrības vai jāizvēlas apsaimniekotājs. Par ēku siltināšanas iespējām daudz runāts, stāstījuši dažādi speciālisti. Rezultāta nav. Iedzīvotāji nevar vienoties, kā darīt,” stāsta Jaunpiebalgas pašvaldības vadītājs Laimis Šāvējs un piebilst, ka noteikti tiks atkal rīkota skaidrojoša sapulce.

Arī raunēniešiem pašvaldība vairākkārt rīkojusi izglītojošas sapulces par daudzdzīvokļu māju apsaimniekošanu, siltināšanu. “Pēc tādas sapulces parunā, ka varbūt varētu kaut ko darīt, tas arī viss. Cilvēki nesaprot, ka viņiem valsts atmaksā, patiesībā dāvina 50 procentus no ēkā ieguldītās naudas. Tā ir daudzdzīvokļu namu iedzīvotāju privilēģija. Privātmājas īpašniekam neviens tāpat naudu nedod,” atgādina novada vadītāja E.Zurģe.

Ne mazums dzirdēts par lielo birokrātiju un augstajām prasībām. Bet valsts, izmantojot ES fondu iespējas, piešķir naudu, kas nav jāatmaksā. Tātad var izvirzīt prasības. □

FAKTI

■ Latvijā ir gandrīz 39,5 tūkstoši daudzdzīvokļu māju.

■ Vairāk nekā 80 procenti ekspluatācijā nodotas pagājušā gadsimta 80.gados un agrāk.

■ Daudzdzīvokļu ēku siltināšanas programmas atbalstu kopš tās uzsākšanas vēl iepriekšējā ES fondu plānošanas periodā būs saņēmušas aptuveni 4,5% no visām daudzdzīvokļu ēkām.

Lappusi sagatavoja
SARMĪTE FELDMANE

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds